FN'S VERDENSMÅL 8 ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST

Jesper Tornbjerg

Jorden Rundt på Otte Timer

Victoria & Verdensmålene

Victoria og verdensmålene nr. 8:
Jorden Rundt på Otte Timer
Første oplag, juni 2019
ISBN: 978-87-997830-5-2
Trykt i 8.000 eksemplarer

Udgivet i samme serie:
Victoria & Verdensmålene nr. 1: Den Magiske Kjole
Victoria & Verdensmålene nr. 2: Geden med Fipskægget
Victoria & Verdensmålene nr. 3: Kong Gulerod
Victoria & Verdensmålene nr. 13: Isbjørnen

Lixtal: Knap 30

© Forlaget Tornmountain
Amaliegade 21B, 2. sal
DK-1256 København K
www.victoriaogverdensmaalene.dk
jesper@victoriaogverdensmaalene.dk

Forfatter: Jesper Tornbjerg
Illustrationer: Knud Andersen
Design & Produktion: KLS PurePrint A/S
Trykt på PurePrint Uncoated

Tak for særlig grundig sparring til Vivi Mindedal.

Victoria & Verdensmålene

Jesper Tornbjerg

Jorden Rundt på Otte Timer

Manden med violinen

Victoria lister ud af hoveddøren uden at vække resten af familien. Hun låser sin cykel op og står et øjeblik og nyder den friske morgenluft. En solsort kvidrer fra husets tag, og dens stemme bliver kun forstyrret af en knallert i det fjerne. Familiens kat, Filas Fog, sidder på græsplænen og slikker sig ren efter nattens musejagt.

Udover den larmende knallert, en stille elbil og en skraldevogn er der ikke meget trafik på vejene, så Victoria når hurtigt frem til sin skole.

Victoria møder tidligt i dag. Meget tidligt. Hun har længe undret sig over, hvorfor der altid er så rent og pænt på skolen, når hun og klassekammeraterne møder ved 8-tiden. Nu vil Victoria se med sine egne øjne, om det er en fe, der tryller alt snavset væk, eller om der er noget andet på færde.

Cyklen bliver parkeret under et halvtag. Med det samme, hun åbner døren til skolebygningen, kan Victoria høre toner fra en violin. Mon det er violinfeen, der er på spil? tænker hun og følger de lyde, der lokker hendes ører.

For enden af gangen er der tændt lys i rum, hun aldrig har lagt mærke til før. Lys og musik strømmer ud fra en dør, der står på klem. Victoria presser forsigtigt døren op.

Inde i det lille lokale står en mand med en violin, og på et par skamler sidder to kvinder i lyseblå kitler. De lytter. Manden ser meget koncentreret ud, mens han filer kærligt på violinens strenge.

Pludselig opdager han Victoria. Musikeren bliver koks-rød i kinderne, og musikken forstummer midt en tone. I løbet af et splitsekund bliver der så stille, at man ville kunne høre en knappenål falde til jorden.

- Øhh, undskyld. Det var ikke min mening at afbryde. Jeg hedder Victoria og kom tilfældigt forbi, siger Victoria.

Manden kigger ned i gulvet. Han ligner en skoleelev, der er blevet taget i at snyde med en opgave.

- Hvad spiller du? Det lyder dejligt, spørger Victoria nysgerrigt for at bløde den underlige stemning op. Selv om hun kun er 12 år, kan hun ind imellem godt virke lidt voksen.

- Vi er færdige med at gøre rent på skolen, og det fejrer vi med et lille stykke musik, inden vi skal

videre, siger manden, der er ved at genvinde fatningen.

- Mozart. Det er Mozart, siger den ene af kvinderne.

- Vi elsker Mozart, fastslår den anden og tilbyder Victoria en chokoladekugle.

Victoria har hørt, at Mozart var et vidunderbarn, der begyndte at komponere, allerede da han var fem år

gammel, men hun har aldrig for alvor lyttet til hans musik. Hun har i hvert fald aldrig før hørt Mozart i et af skolens rengøringsrum.

- Vil du ikke spille nummeret færdig? spørger Victoria med glade øjne og med munden fuld af chokolade. Hun sætter sig ned på det rene gulv.

Manden og de to kvinder smiler. Han sætter violinen til halsen og stryger igen hen over strengene med sin bue. Rummet bliver fyldt med vellyd, og Victoria svømmer hen i de dejlige toner.

Et anstændigt job

- Hvorfor er du ikke med i et orkester? spørger Victoria, da manden, der hedder Konstantin, er færdig med at spille. Omhyggeligt lægger han sin violin på plads i en kasse.

- Jeg ér med i et orkester, men det kan jeg ikke leve af. For mange år siden blev jeg nødt til at flygte fra mit hjemland. Når man kommer til et nyt land, må man tage det arbejde, man kan få. Jeg har let ved at komme op om morgenen, så jeg vasker gulve, pudser vinduer og tømmer skraldespande, fortæller Konstantin.

De to kvinder, Belma og Louise, nikker. Belma er flygtet fra en krig og måtte lade alle sine ejendele blive tilbage. Hun kom til Danmark blot med pas og rygsæk.

- Nu får jeg en løn, så jeg kan leve og sørge for, at mine to børn får mad, tøj og tag over hovedet, siger Belma og lægger sin kittel ned i en taske.

Victoria kan ikke undgå at se, at Belma bærer en T-shirt med et specielt logo på: I en vinrød firkant står der '8'. Nedenunder er der en pil, der peger opad.

- Er det et af FN's verdensmål? spørger Victoria. Hun har oplevet flere af FN's 17 verdensmål for en bæredygtig udvikling, men ikke nr. 8.

- Du er rigtig nok kvik! konstaterer Belma.

- Verdensmål nr. 8 handler om økonomisk vækst og anstændige jobs, fortæller Louise, der også har en vinrød trøje på under sin kittel. Den slags trøjer er åbenbart en del af deres uniform.

- Det lyder svært, siger Victoria.

- Ja, men for os er det ret nemt. Vi arbejder i et rengøringsfirma, der har lavet en aftale med os ansatte om, at vi skal have en rimelig løn og arbejde et vist antal timer om ugen. Hvis vi arbejder mere én dag, får vi tilsvarende fri en anden dag. Vi har også ret til seks ugers ferie hvert år, fortæller Louise.

- Mange af vores kolleger rundt om i verden er meget misundelige. De knokler løs i mange flere timer for en elendig løn og har næsten aldrig ferie, tilføjer Belma.

- Ja, og de risikerer at blive fyret, hvis de bliver syge, siger Konstantin og fortæller, at de alle tre er medlem af en fagforening. Fagforeningen har lavet

en aftale med arbejdsgiverne, og det er derfor, de har fornuftige vilkår.

- I nogle lande er det forbudt at være med i en fagforening. Det er strengt, fastslår Louise.

- Hvorfor er det forbudt? spørger Victoria undrende.

- Hvis folk ikke er med i en fagforening, kan de virksomheder, der ansætter dem, presse lønnen ned for at spare penge. Det tror de i hvert fald. Ved at lave aftaler mellem virksomheder og fagforeninger, får firmaerne dygtige og flittige medarbejdere. Det er guld værd for dem at behandle de ansatte med respekt, siger Louise.

Victoria har ikke hørt om fagforeninger før, så hun skal huske at spørge sin mor og far, om de er med i sådan én.

Ude på gangen summer det af liv, så Victoria siger pænt farvel til det engagerede rengørings-personale. Om lidt begynder skoledagen.

- Tak fordi du kiggede forbi, Victoria, siger Louise.

Konstantin kigger på sit ur:

- Jeg skal videre til mit næste job. Der er gulve, der skal vaskes et andet sted, siger han og samler sin violinkasse op.

- I aften skal jeg være med til at spille en klassisk koncert i Musikhuset. Pianisten kan kun spille med venstre hånd, men hun spiller fantastisk. Det glæder jeg mig til at være en del af, smiler han og fortæller, at vi med verdensmål nr. 8 skal sørge for, at alle mennesker med og uden fysiske handicap har adgang til at udvikle sig i et job.

- Jeg skal hjem at pakke. Om lidt skal jeg flyve til Bangladesh. Det bliver SÅ spændende, for vi skal snakke om verdensmål nr. 8 med en masse mennesker, fortæller Belma og skynder sig afsted.

Bønner i vækst

Victoria finder sit klasseværelse og lægger undervejs mærke til, hvor rent og pænt der er på skolen. Hun sender en venlig tanke til Konstantin, Belma og Louise.

De fleste af hendes kammerater er mødt, og snakken går livligt mellem bordene. Benjamin og Laila kigger på klassens bønneplanter i vindueskarmen. Laila henter en kande vand og giver bønnestænglerne nogle dråber.

- Wauw! De er vokset fem centimeter siden i går, jubler Benjamin. Han finder nogle pinde frem, så de kan binde planterne op. De bliver helt sikkert højere, selv om de næppe når helt op til skyerne.

- Ja, det er en vækst, der vil noget, siger deres lærer, Jonathan, der har flot hår.

- I dag skal vi arbejde med 'Den Grønne 8'er', fortsætter læreren.

- En odder er da ikke grøn, indvender Omar og ligner ét stort spørgsmålstegn.

- Jeg snakker ikke om et dyr, men om et 8-tal. Verdensmål nr. 8 handler om økonomisk vækst og anstændige jobs, fortæller Jonathan. Han viser klassen den vinrøde logo for verdensmål nr. 8.

- Jeg bliver forvirret af, at du snakker om 'Den Grønne 8'er', siger Victoria.

- Ja, men det er for at understrege, at vi skal have grøn vækst. Især i de fattigste lande er det nødvendigt, at familier og virksomheder tjener flere penge, så folk slipper ud af deres fattigdom, siger Jonathan.

- Verdensmål nr. 8 lyder ret kompliceret, siger Laila.

- Det er det også, men I bliver meget klogere i løbet af i dag, lover Jonathan og begynder at forklare, hvad vækst er. Bønnerne i vindueskarmen er et godt billede på vækst, mener han.

- Bønnerne vokser hurtigt, og snart får de blomster, der kan blive til nye bønner. På et tidspunkt kan vi spise bønnerne, men det vil være klogt at gemme nogle af dem til næste år, så vi kan så nye planter og få mad også til den tid, siger Jonathan.

- Ja, det er bæredygtigt, tilføjer Victoria begejstret.

Jonathan smiler anerkendende. Bæredygtighed handler om at efterlade værdi til vores børn og børnebørn, uanset om det drejer sig om bønner, skove, insekter, dyr eller hele jordkloden.

- Vækst er som regel godt. Vi har brug for flere fabrikker, der producerer vindmøller, elbiler og andre grønne teknologier, men det er ikke al vækst, der er godt for Jorden. Hvis der er vækst i antallet af cigaretskod på fortovene, hvis der er vækst i mængden af plastik i verdenshavene, eller hvis der er vækst i forbruget af olie og kul, så er det skidt, sort vækst, fastslår Jonathan.

- Det skal vi have ryddet op i! siger Benjamin, der er høj og tynd som en bønnestage.

- Vi skal have mere rengøring og vask, for der er meget, der trænger til at blive renere og pænere, tilføjer Laila og fortæller, at hendes mor arbejder på et vaskeri.

Jonathan nikker. Den ene halvdel af verdensmål nr. 8 drejer sig om vækst – den anden om anstændige jobs. Altså for eksempel, at Lailas mor gør nytte, arbejder under ordentlige vilkår, så hun ikke bliver syg, og tjener en rimelig løn.

Victoria får lyst til at fortælle oplevelserne med Konstantin, Belma og Louise, men Jonathan stopper snakken og beder klassen dele sig op i otte grupper. Hver gruppe skal komme med et forslag til, hvad der er bæredygtig vækst, og et eksempel på, hvad der ikke er bæredygtig vækst.

Smukke smykker

Eleverne sidder i små rundkredse. De tænker og snakker.

- Min mor designer smykker, og så sender hun nogle tegninger til Kenya i Afrika, hvor nogle kvinder laver smykkerne. De bliver sendt op til min mors butikker, hvor hun sælger dem til sine kunder, fortæller Ida fra Gruppe 8. Hun sidder sammen med Victoria, Laila og Benjamin.

- Er det bæredygtig vækst? vil Benjamin vide.

- Kvinderne bor i Afrikas største slumkvarter, og de er rigtig glade for at tjene penge, så de kan købe mad og rent vand til deres familie og betale for, at deres børn kan gå i skole, siger Ida.

Hun trækker op i sit ene ærme, så de andre kan se det armbånd, hun har fået af sin mor i fødselsdagsgave. Smykket er lavet af Emily, der bor sammen med sine fem børn i et lille hus med hullet bliktag. Gule og røde perler er trukket på en snor sammen med nogle glimtende stykker, der ligner guld.

- Megasejt, udbryder Laila.

- Perlerne ser ret bæredygtige ud, smiler Victoria, og Benjamin sprutter af grin, fordi han er kommet på, hvad han selv synes, er et sjovt indfald.

- Du kan da i hvert fald godt bære dem, siger han. Han løfter sin ene arm og spænder musklerne for at vise, at han er bomstærk.

- Det er vist ikke dét, FN mener med bæredygtighed, sukker Victoria med et overbærende skuldertræk.

Ida fortæller, at der nu er ti kvinder, der laver smykker, og at de tidligere har hutlet sig gennem livet ved at tage tilfældige jobs til en ringe løn. Nogle har vasket bilruder midt i trafikken, mens andre har samlet og solgt affald.

- Nu får de en fast løn hver måned, og de tjener nok penge til, at de måske snart kan flytte fra deres små hytter til noget bedre. Kvinderne har fået sunde jobs, fastslår Ida, der har fortalt så ivrigt, at hun ikke har lagt mærke til, at Jonathan har lyttet med.

- I har en god historie, hvor der både er bæredygtig vækst OG ordentlige jobs. Nu kan I så se, om I kan finde et eksempel på det modsatte. Jeg er i hvert fald træt af vækst, hvis det handler om flere myg i luften, brandmænd i vandet og rotter på loftet. Måske kan jeres historie også være fra Kenya, siger Jonathan.

Børnenes skole er blevet udvalgt til at teste nogle smarte virtual reality-briller, og Victoria, Ida, Leila og Benjamin bliver de første, der skal prøve dem. Brillerne er det nyeste nye, hvor børnene både kan se, lugte, høre og snakke – hvis teknikken virker.

Lossepladsen i Kenya

Victoria, Ida, Laila og Benjamin tager briller på og befinder sig pludselig midt i en ubegribelig stank, der flår i næseborene. Nogle børn og unge har tændt bål, og der stiger sort røg op mod himlen over det, der er Kenyas største losseplads.

- Hvad laver I? spørger Victoria.

En stor dreng forklarer, at de brænder gamle computere af, så de kan trække metaller ud, som de kan sælge.

- Er det ikke farligt med al den røg? vil Benjamin vide.

- Det ved jeg ikke. Vi bliver nødt til at tjene nogle penge, så vi kan få noget mad, siger drengen og kaster mere elektronik på bålet. Røgen er kulsort.

- Hvor kommer alle de apparater fra? spørger Laila.

- Europa og USA, tror jeg, fortæller fyren og hoster. Og hoster. Og hoster. Han prikker til bålet med en pind, så flammerne bedre kan få fat.

Victoria, Ida, Laila og Benjamin kigger sig omkring, og de kan dårligt fatte, hvad de ser. Affald ligger i tykke lag, og overalt forsøger børn, unge og ældre at finde et eller andet, de kan sælge eller bruge igen. De fleste af indsamlerne har bare fødder, og mange har grimme sår på arme og ben, fordi de har skåret sig på glas eller metal.

En propfyldt skraldevogn kanter sig ind mellem affaldsbjergene og læsser af. Folk og en flok marabou-storke stimler sammen for at rode i det friske affald. Det ser ud til at komme fra et hotel, for det er en blanding af papir, dåser, glas og madrester.

En dreng på cirka 12 år kommer hen til dem efter at have samlet lidt af hvert i en sæk. Han hedder Joshua og har en beskidt T-shirt på over nogle slidte bukser.

- Nu er aftensmaden reddet, smiler Joshua.

- Vil I spise med? tilføjer han.

Victoria, Ida, Leila og Benjamin bliver paf og dårligt til mode. Selv på en dårlig dag derhjemme får de langt bedre mad end de rester, Joshua har samlet og gavmildt vil dele med dem.

- Ellers tak. Jeg tror, vi snart skal tilbage til vores skole, siger Benjamin.

- Skole! Bare det var mig. Jeg kan hverken læse eller skrive, erkender Joshua.

- Hvad kunne du tænke dig at blive? spørger Ida.

- Skraldemand… altså som dem, der kører lastbilerne. De tjener penge og behøver ikke rode rundt i affaldet, siger Joshua og siger pænt farvel.

Han hopper gennem affaldsbunkerne og forsvinder bag et par grise og en ko, der tager for sig af de madrester, de kan finde.

- Hej, siger en lille pige på cirka 10 år.

Hun hedder Victoria ligesom Victoria og har levet hele sit liv ved lossepladsen, som hun kender som sin egen bukselomme… hvis ellers hun havde sådan én. Victoria har en lille kjole på, som hun har fundet i affaldsbunkerne. Kjolen er stribet sort, gul og grøn – og nyvasket.

Kenyanske Victoria viser en voksen kvinde med smilehuller og flettet hår rundt i affaldsdyngerne. Hun hedder fru Mubuki kommer fra Miljøministeriet. Fru Mubuki fortæller, at hun leder efter nye ideer til, hvordan Kenya kan blive bedre til at håndtere sit affald.

- Vi har forbudt brugen af plastikposer, og hvis reglerne bliver brudt, vanker der bøder eller fængsel. Det virker. Vores gader, floder og kyster er blevet meget renere, og vores slagterier fortæller,

at der er færre køer med plastik i maverne, siger fru Mubuki.

Hun viser de danske skoleelever et foto på sin tablet. Billedet viser to slagteriarbejdere med gummistøvler, næsten rene kitler og høje hvide hatte. De har trukket en bunke plastik ud af maverne på et par slagtede køer.

- Adr! udbryder Benjamin.

- Før flød det med gammelt og nyt plastik overalt. Det var ikke bæredygtigt. Nu skal vi finde ud af, hvordan vi får indsamlet det plastik, der allerede er i naturen, fastslår fru Mubuki.

- Det vil jeg gerne hjælpe med, siger Victoria og Victoria i munden på hinanden.

- Det lyder godt, men vi skal først og fremmest have en plan for, hvordan du kommer i skole, siger fru Mubuki og peger på den mindste Victoria.

- Vi har brug for mange kloge mennesker til at løse alle vores problemer. Måske kan du engang lave en virksomhed, der indsamler og genbruger affald. Jeg tror, du kan skabe rigtig mange anstændige jobs, smiler fru Mubuki til Victoria.

- Joshua er også en kvik fyr. Kan han ikke også få lov til at gå i skole? foreslår Benjamin.

- God idé! Jeg lover at kigge på det, fastslår fru Mubuki.

Victoria, Ida, Laila og Benjamin tager brillerne af. De er hjemme på deres skole igen. Ingen af dem siger noget i lang tid. Oplevelserne var overvældende.

- Jeg håber, at Victoria og Joshua kommer i skole, siger Benjamin og bryder tavsheden.

- Det er ikke i orden, at børn skal arbejde og ikke lære at læse, skrive og regne, lyder det forarget fra Laila.

Børn skal gå i skole

Lærer Jonathan sætter sig ved gruppen. Han fortæller, at knap 200 millioner børn er i arbejde verden over. Det svarer til Danmarks befolkning gange 35.

Ifølge verdensmål nr. 8 skal alle former for børnearbejde være stoppet i 2025, men det kan blive svært at nå. Mange familier er afhængige af, at børnene selv tjener penge. Nogle børn har ikke forældre, og de må klare sig selv.

- Hvis børnene endelig skal arbejde, må det ikke gå udover deres helbred. Og de SKAL i skole, fastslår Jonathan.

Han nævner, at det også er en del af verdensmål nr. 8, at alle voksne har et ordentligt job i år 2030.

- Det bliver en enorm opgave, for vi bliver flere og flere mennesker på Jorden. Lige nu er der cirka lige så mange voksne uden arbejde, som der er børn med arbejde, fortæller Jonathan.

- Kan de ikke bare bytte? spørger Ida med et smil.

- Jo, men så let er det desværre ikke. I nogle lande

er næsten alle de voksne i arbejde, og alle børn går i skole. I andre lande er der stor forskel på rige og fattige. Når der er ulighed, har mange voksne typisk svært ved at få job, og deres børn får en hård start på livet. Nogle af børnene lever på gaden, arbejder på en fabrik eller leder efter noget af værdi på en losseplads, siger Jonathan.

Et stop for børnearbejde kan især hjælpes på vej ved, at det bliver gratis for børn at gå i skole, mener han. Når børnene lærer noget og bliver klogere, får de lettere ved at få et job eller starte en virksomhed, når de bliver ældre.

- Men hvis børn arbejder, skal de i det mindste have en rimelig løn og behandles fair. Arbejdet må naturligvis ikke må være farligt eller gøre børnene syge, siger Jonathan.

- Hvor er det tarveligt! Er der virkelig voksne mennesker, der sætter børn til at gøre noget farligt? spørger Ida.

- Ja, desværre. Der findes fabrikker, hvor børn – og voksne – arbejder under kummerlige forhold. Nogle arbejdere indånder giftige dampe, mens andre styrer maskiner, hvor de kan få skåret en finger af, hvis de er uopmærksomme et øjeblik, siger Jonathan.

Højt oppe i Perus bjerge

Hele klassen er samlet, og grupperne skal fortælle, hvad de har oplevet. Jonathan foreslår, at de især giver eksempler på grøn, bæredygtig vækst og gode jobs.

- Der er masser af elendighed i verden, men heldigvis sker der også meget godt. I løbet af den tid, jeg har levet, er antallet af mennesker, som lever i ekstrem fattigdom, faldet drastisk, fordi de har fået jobs. Antallet af mennesker, der hverken er meget rige eller meget fattige – altså dem, vi kalder middelklassen – vokser i mange af de fattigste lande, fortæller Jonathan.

- Vi har et eksempel, hvor gode jobs skaber vækst og udrydder fattigdom, siger Sigurd, der udgør Gruppe 1 sammen med Mathilde, Sarah og Omar. De har også fået lov til at prøve virtual reality-brillerne.

Sigurd fortæller, at en dansk virksomhed køber uld fra firmaer i Peru i Sydamerika. Uldet kommer fra en slags lamaer, der hedder alpakaer. De lever højt oppe i Andesbjergene. Samarbejdet går ud på, at ansatte på væverier i Peru får gratis læge- og

tandlægehjælp samt en højere løn end ellers. De får også viden om, hvordan de kan blive dygtigere.

- Det er arbejderne rigtig glade for, så de gør sig ekstra umage, når de væver tæpper, puder og håndklæder ud fra de tegninger, de får fra en dansk designer, fortæller Sigurd.

- Var der ikke noget med, at I pjækkede og var lidt på ferie, mens I havde brillerne på? spørger Jonathan med et smørret grin. Hele gruppen rødmer let i kinderne, men de indrømmer, at de tog en afstikker som turister.

- Peru ligger rigtig langt væk. Når vi alligevel var der, kunne vi lige så godt se Machu Picchu. Det er

verdens flotteste ruiner, fortæller Mathilde.

- Ja, og der gik alpakaer og lamaer rundt på det grønneste græs, jeg nogensinde har set. Vi kiggede på uld, så det var en del af opgaven! griner Omar.

- En af turisterne forsøgte at klappe en lama, men den blev sur og spyttede på ham. Lige midt i panden! husker Sarah.

- Vi prøvede at købe souvenirs, men det kan man trods alt ikke med virtual reality-briller, lyder det lidt ærgerligt fra Mathilde.

Hun fortæller, at de fik en rundvisning af guiden Nestor på 19 år. Hans far døde, da Nestor var tre år gammel. Moren havde ikke råd til at betale for mad til Nestor og hans tre søskende, så de kom på børnehjem. Da Nestor var seks år, begyndte han at gå i skole.

Gå, helt bogstaveligt! Hver vej tog fire timer, så mange af hans kammerater droppede ud. De skulle hjælpe med at dyrke kartofler. I Peru findes der over 3.000 forskellige sorter kartofler.

- 3.000! Det er vildt, udbryder Benjamin.

- Nestor er på en måde en heldig kartoffel, for han

taler det lokale sprog, quechua, og har lært sig spansk og engelsk. Han er en god guide, fastslår Omar.

- Vi fandt ud af, at turisme er i vækst, men vi ved ikke, om det er bæredygtigt. Der er rigtig mange mennesker på Machu Picchu, siger Sarah.

Jonathan fortæller, at turismen vokser så meget, at det kan komme ud af kontrol.

- Vi skal passe på, at vi ikke ødelægger de steder og den kultur, vi gerne vil opleve, siger Jonathan og nævner, at verdensmål nr. 8 også handler om at skabe jobs på turiststeder og sælge lokale varer. Service og handel kan løfte mange mennesker ud af fattigdom blandt andet i Afrika.

- Skal vi så flyve til Afrika? Det belaster jo klimaet, siger Sigurd.

- Ja, det hedder 'et dilemma'. Det er ikke nemt at leve bæredygtigt, men vi kan ikke sætte verden i stå. Forhåbentlig bliver det snart mere miljø- og klimavenligt at flyve, fastslår Jonathan.

Klokken ringer til pause, og læreren roser grupperne for at fortælle levende om mål nr. 8. Han glæder sig til at høre flere gode historier efter spisefrikvarteret.

Afsted på egen hånd

Klasseværelset er tomt... næsten. Victoria synes, det har været en vildt spændende morgen og formiddag. Hun er ikke rigtig sulten, og selv om det er lidt forbudt, kan hun ikke lade være med at pille ved brillerne. Hun ved ikke, hvad hun skal gøre for at komme tilbage til Kenya og hjælpe med at indsamle plastik, men hun tager et sæt på og trykker på en knap.

Pludselig befinder hun sig på et kontor højt oppe i en skyskraber et eller andet sted i verden – vistnok i Asien. Victoria kan ikke lugte noget, og hun kan heller ikke snakke med de 12 mennesker, der er i lokalet. De lægger slet ikke mærke til, at hun er der.

- Se! siger en mand og peger på en skærm.

Et billede viser tre pile. Den ene peger op – de to andre ned.

- Vi laver mange flere brillestel samtidig med, at der kommer mindre affald og færre klimagasser ud af produktionen. Brilleetuierne er af genbrugspap, og

de leveres i papirposer. Vi er holdt op med at bruge plastik, siger manden, der hedder hr. Hong.

Han tilføjer, at de ansatte på fabrikkerne er rigtig glade for, at arbejdet er blevet sundere, og at arbejdstiden er sat lidt ned.

'Anstændige jobs', tænker Victoria.

- Salget af briller går godt. Vi er ved at vænne butikkerne i Europa til, at de også skal tænke på miljøet, når de vælger, hvilke briller de skal tilbyde deres kunder, siger en kvinde. Victoria kan se på et navneskilt, at hun hedder fru Mai-Britt.

- Hvad bliver det næste? spørger fru Mai-Britt.

- Vi er begyndt at bruge spild fra brille-produktionen til at lave smykker og armbånd. Vi har også taget hul på at indsamle brugte briller. Dem sender vi til Indien, for selv om de er lidt slidte, kan de sagtens gøre nytte, fortæller hr. Hong.

Fru Mai-Britt nikker anerkendende, og per refleks efteraber Victoria nikkeriet. Det får hendes næse til at klø, så hun løfter lidt op i sin virtual reality-brille… og trykker ved at uheld på et eller andet. Vupti! Pludselig er hun et helt andet sted.

Marmelade i Vietnam

En gruppe asiatiske kvinder er i gang med at smage på en vinrød marmelade med hindbær, blåbær, brombær og jordbær. Victoria kan forstå på samtalen mellem kvinderne, at den skovbær-marmelade, som de smager på, skal sælges fra Vietnam til kunder over hele verden. Måske skal bær-blandingen også give smag til en ny yoghurt.

- Jeg skal giftes om 14 dage, fortæller Nhung og afbryder marmelade-snakken.

- Til lykke! lyder det i kor fra de andre kvinder.

- Siger du så dit job op? spørger Bach Yen. Ligesom de andre bærer hun hvid kittel og – naturligvis – sikkerhedssko, så hun ikke falder. Gulvet kan godt være lidt glat.

- Nej, det har jeg snakket med min mand om. Det vil jeg ikke. Jeg vil tjene mine egne penge, og med vores arbejdstider har vi tid til familien, siger Nhung.

Bach Yen nikker. Hun fortæller, at hun havde sagt sit job op, hvis det ikke kunne lade sig gøre at hente børn i børnehaven inden klokken halv fem.

- Kan I huske, at vi før i tiden havde fri 1½ time fri midt på dagen, så vi kunne spise og sove? En halv times pause er nok. Jeg vil hellere hjem til mine børn end snorke til middag, fastslår hun.

- De nye arbejdstider skaber mere ligestilling. Jeg vil også gerne arbejde her, når jeg får børn, siger Nhung, der er den yngste af kvinderne.

- Det er også dejligt, at vi har fri om lørdagen. Min nabo er misundelig på vores arbejdstider. Hun knokler i længere tid, end vi gør, siger Lien.

Lien er tillidsrepræsentant. Det betyder, at hun forhandler på vegne af alle kollegerne, når de skal tale om løn, sikkerhed, pauser og andre goder med ejerne af fabrikken. For nylig er det indført, at alle får et varmt måltid mad til frokost.

- Fabrikken får også noget ud af at behandle os godt. Vi arbejder færre timer, men vi laver mere, fordi vi har været her i mange år. Og vi er rigtig dygtige til at lave marmelade, siger Bach Yen og rødmer lidt. Hun er ikke vant til at rose sig selv.

- Bæredygtig vækst og gode jobs! Hvilket mål er det nu, der er? spørger Lien.

- Nr. 8! jubler kvinderne i kor.

- Hvad laver du, Victoria? Du må vist hellere se at komme hjem, lyder en stemme i Victorias ører. Det er Jonathan.

Victoria bliver forvirret og trykker febrilsk på en af knapperne på virtual reality-brillen… men hun suser ikke hjem til sin skole.

Dejlige svampe

En ung kvinde med mørkt krøllet hår plukker svampe i en halvmørk hytte af gule mursten. Svampene gror ud af poser med køkkenaffald. Kvinden nynner. Hun er glad.

Victoria ser, at Gruppe 1 også er med. Mathilde, Omar, Sarah og Sigurd har tidligere været i Peru og se på uld. Nu kigger de på svampe med deres virtual reality-briller.

Mathilde snakker med kvinden, der hedder Annah. Hun fortæller, at de tidligere dyrkede majs, men at klimaforandringer har gjort det svært. Det er blevet varmere i Zimbabwe, og det regner for lidt også i denne del af Afrika.

- Majs kan ikke vokse, når det er tørke. Når vi ikke kan høste majs, tjener vi ingen penge til mad og skole. Nu dyrker vi økologiske svampe. De kræver mindre vand og er sundere end majs. Svampene er fyldt med proteiner og mineraler, fortæller Annah.

- Spiser I dem selv? spørger Omar.

- Ja, nogle af dem. De smager rigtig godt. Vi laver så mange, at vi kan sælge til vores naboer og

supermarkedet. Vi tjener penge, så vi kan få mad, og mine søskende kan komme i skole, fortæller Annah og tager gruppen med udenfor i solen. Hun viser dem en brønd.

- Vi kan selv bestemme, hvornår vi vander svampene, og vi kan høste året rundt. Det hele er ret let, siger Annah glad.

- Kommer svampene af sig selv? vil Sigurd vide.

- Næsten. Vi skal bare have nogle svampesporer. Dem har vi fået af Folkekirkens Nødhjælp i et eller andet land, jeg ikke kan huske, hvad hedder, smiler Annah undskyldende.

- Min familie har også købt en ged og nogle høns. Det er vigtigt at tjene penge på forskellige måder. Hvis noget går galt, er der noget andet, der forhåbentlig går godt, fastslår Annah og siger pænt farvel. Hun har travlt med at få familiens forretning til at vokse.

Victoria vil sige noget til sine klassekammerater, men lyden virker ikke. Hun sukker, og pludselig er de væk. Hun er helt alene i Zimbabwe.

Zap – zap – zap

Gad vide, hvordan jeg kommer hjem? Bare mine briller ikke løber tør for strøm, tænker Victoria. Hun prøver at trykke på nogle knapper, og det flimrer for hendes øjne. Victoria savner sin mor og far… ja, selv den irriterende lillebror Malte.

I stedet for at komme hjem bliver det hele meget mærkeligt.

Victoria sidder på en bønnestage, der skyder i vejret med rasende fart. Hun når helt op til himlen, hvor

hun møder en gås, der lægger guldæg. En gylden harpe spiller yndig musik helt af sig selv, men den gode stemning bliver ødelagt af en usædvanlig grim kæmpe, der gungrende nærmer sig. Bum! Bum! Bum!

Victoria trykker febrilsk på alle de knapper, hun kan finde. Hun vil væk, og det skal være nu! Hellere Zimbabwe end det her!

Zap.

Victoria befinder sig i en fængselscelle sammen med to mænd, der lægger planer. Cellen er varm og beskidt. Gad vide, hvad de har gjort? Gad vide, hvad de er ude på?

- Præsidenten skulle ikke have buret os inde. Det kommer til at koste ham dyrt, siger den ene.

- Han må lære at forstå, at han skal respektere almindelige mennesker – og fagforeninger som vores, siger den anden.

- Han er bange for at miste magt, men hvis han ikke samarbejder, er han færdig, fastslår den første.

Zap.

Uden at røre en finger landet Victoria midt i en menneskevrimmel. Overalt er der vrede mennesker med knyttede næver og røde faner. De marcherer gennem en storby, mens de synger og råber slagord. De er mange. Rigtig mange. Victoria kan ikke regne ud, hvor i verden hun er. Det kan være hvor som helst.

Zap.

Brillerne flimrer, og Victoria er igen et helt andet sted. Afrika er det i hvert fald ikke.

- Arbejdsgiverne er nogle hårde bananer, men ved at stå sammen har vi opnået fremskridt, fortæller hr. Singh.

Victoria kigger rundt i det lokale, hun er havnet i. På et skilt står der et eller andet med Bangladesh, så mon ikke, det er dér hun er. Bangladesh! Det må være i Asien. Victoria har hørt om én, der skulle til Bangladesh, men hun kan ikke huske hvem.

Til gengæld lægger hun mærke til, at alle har farvestrålende tøj på. Victoria har hørt, at mange af de mærkevarer, der kan købes overalt i verden, bliver fremstillet i Bangladesh. Lige præcis her syes meget af tøjet, men det er åbenbart farligt for arbejderne.

Hr. Singh forklarer, at fagforeningerne har fået skrevet nogle afsnit om bygninger og brandsikkerhed ind i de aftaler, de har indgået med fabriksejerne. Tidligere var det livsfarligt at gå på arbejde, men efter en stor ulykke for nogle år siden, hvor en bygning kollapsede og 1.134 mennesker døde, blev de nødt til at gøre noget.

- Nu er der færre brande og færre dødsulykker, men det er stadig farligt at passe sit arbejde, fastslår hr. Singh.

En fagforenings-leder, der hedder Nielsen, fortæller, at det er en fordel at slå nogle af de mange fagforeninger sammen, så arbejderne kan tale med én stemme. Det er sket hjemme ved ham, siger han og retter på en kasket. '3F', står der på kasketten.

- Ved at I står sammen, kan I måske få lønnen højere op, fastslår Nielsen.

Han fortæller, at der lige nu er et møde et andet sted i byen mellem arbejdsgivere fra Bangladesh og Danmark. Her vil de danske arbejdsgivere fortælle om alle de fordele, der er ved at erstatte strid og skænderier med samtaler mellem regeringen, arbejdsgiverne og fagforeningerne.

- I mit land er vi stærke og ligeværdige parter, som sidder ved samme bord – men på hver sin side – når vi forhandler. Vi er enige om at skabe et samfund med demokrati, grøn vækst og ikke alt for stor forskel mellem rige og fattige, siger Nielsen og fortæller, at otte danske arbejdere er på vej med fly for at deltage i et møde med fagforeningen.

- Belma! udbryder Victoria. Belma er på vej til Bangladesh, husker hun.

Selv om Victoria synes, hun råbte højt, virker det ikke som om, de andre har hørt hende. Nielsen fortsætter uanfægtet:

- Forhåbentlig betyder alt det her, at jeres arbejdsgivere er knap så hårde bananer næste gang, I mødes. Hvis I sammen kan lave en god aftale, får alle noget godt ud af det, siger han.

Bananer! Victoria har ikke fået frokost, og hun er sulten og tørstig. Maven knurrer, og hun drøner bare rundt i verden uden at kunne styre noget som helst.

Måske kan hun sende en tanke til sine virtual reality-briller og komme et sted hen, hvor der er lækre bananer og ikke bare hårde bananer…

Zap.

Tankens kraft virker! En lidt tyk mand taler med en kvinde, der hedder fru Rojas og ser meget bestemt ud. Der ligger en masse papir på bordet, og kaffekopperne er tomme. På væggen hænger der et flot skilt, hvor der står 'República de Honduras', men Victoria bider mere mærke i et fad med frugter.

Victorias tænder løber i vand, så hun rækker ud efter en skive melon og en banan. Det virker! Uden at manden og kvinden lægger mærke til det, propper Victoria den friske frugt i munden.

- I får højere løn, og vi hjælper jeg med at låne penge i bankene, så I kan bygge boliger uden for slummen, siger hr. Morales, der ejer den tøjfabrik, de er på.

Fru Rojas og hr. Morales sveder og giver hinanden hånden.

- Tak! Jeg er også glad for, at vores børn kan blive kørt i skole, så de undgår at rende ind i de livsfarlige banditter, der sælger narko. Jeg er sikker på, at syerskerne bliver glade for vores aftale. Jeg vil straks tale med mine kolleger på de andre fabrikker, siger fru Rojas.

- Jeg ringer til de andre direktører. Hvis alt falder på plads, starter vi fabrikkerne under de nye vilkår på mandag. Nu får vi ordnede forhold til gavn for os alle. Med vækst og anstændige jobs vil det gå fremad for vores land, fastslår hr. Morales.

- Og jeg skal bruge weekenden til at fortælle min drukkenbolt af en mand, at hvis han ikke holder op med at drikke lige med det vons, må han finde sig et andet sted at bo. Fra nu af kan jeg og børnene leve for min løn, smiler kvinden.

Zap.

Det gynger for Victoria! Hun sidder på en lille fiskekutter, der bevæger sig op og ned på bølgerne. Ude i horisonten kan hun se et par fragtskibe. Der står Maersk på siden af den ene af dem. Hurtigt zoomer Victoria sine øjne ind på to unge mænd, der er ved at trække fiskenet ombord.

- God fangst, siger den ene unge mand, Mahamoud, og giver 'high five' til makkeren, Faaruuq. Begge to bærer blå T-shirts, hvor der står 'Cool Clean and Tasty'.

- Ja, nu har vi snart tjent så meget, at båden er vores, siger Faaruuq.

Mahamoud og Faaruuq snakker om, at det var godt, at de holdt op med at være pirater, for det er både ulovligt og livsfarligt at plyndre fragtskibe. Victoria kan forstå, at fiskerne er fra Somaliland, og at de tidligere har været ude at sejle med et træningsskib med noget, der hedder FairFishing. På den måde har de fået viden om sikker sejlads og tips til at fange flere fisk.

De to unge fiskere snakker også om, at FairFishing inde på land har oprettet flere fiske-stationer. Her kan fiskerne købe is og lægge deres fangst på is, så fiskene kan blive solgt på markeder i hovedstaden og ude på landet. I et land, hvor der ofte er 30-40 grader varmt, er det vigtigt, at fiskene holder sig friske ved at blive kølet ned allerede ude på bådene.

- Min kone er blevet uddannet i at tilberede lækre retter af vores fisk, og nu har hun startet en restaurant, fortæller Faaruuq og tager en fisk ud af nettet.

Han kysser fisken for sjov.

- Fisk er sundt. Man lever længere, og der færre, der sulter på grund af tørke, smiler han.

- Ja, og jeg glæder mig i aften, når vi skal på kursus i, hvordan vi kan blive endnu bedre til at handle med fisk, samarbejde og holde styr på pengene, siger Mahamoud.

Fiskekutteren sætter kurs mod land, og det blæser op. Selv om Victoria er en landkrabbe, bliver hun ikke søsyg af de høje bølger – men hun længes hjem. Victoria kommer til at snøfte.

- Hvem i al verden er du? spørger Faaruuq, der aldrig før har været ude at sejle med en pige med en grøn tophue.

- Har vi en blind passager om bord, lyder det undrende fra Mahamoud.

Victoria er lige ved at gå i panik. De har fået øje på hende. De her virtual reality-briller opfører sig underligt.

- Jeg er ikke ligefrem blind, siger Victoria og præsenterer sig. Hun fortæller, hvad hun hedder, og at hun kommer fra et lille land langt oppe mod nord.

- Hvad er det for et land? vil Faaruuq gerne vide.

- I kender det nok ikke. Det hedder Danmark, fortæller Victoria.

- Danmark! Min fætter bor i Danmark, siger Mahamoud.

- Vi er med i FairFishing, som vi har lavet sammen med Mahamouds fætter og nogle andre danskere, tilføjer Faaruuq.

Mens kutteren tøffer mod land, kigger de to fiskere nysgerrigt på Victorias briller.

- Kan du virkelig bevæge dig fra land til land med dem? spørger Faaruuq.

- Ja, jeg har nærmest været hele Jorden rundt i dag, men jeg kan ikke finde ud af at komme hjem, siger Victoria lidt trist.

- Måske vil det hjælpe, hvis vi alle tre lukker øjnene og tænker på en flyvefisk, griner Mahamoud.

- Jeg tror på, at teknologi kan flytte bjerge... og måske også dig, Victoria, siger Faaruuq og lukker sine øjne. Han tænker på, hvordan en flyvefisk mon smager.

Victoria forestiller sig, hvordan hun bliver løftet op på ryggen af en flyvefisk og båret hen over vandet med rasende fart. Skumsprøjt hvirvles op og gør hende plaskvåd.

Hun tørrer vand væk fra sine øjne og opdager til sin forbløffelse, at hun står hjemme under bruseren i familiens badeværelse.

- Victoria! Er du snart færdig? Vi skal spise, kalder mor.

- Jeg har ringet til din lærer og sagt, at du er kommet hjem. Han har været bekymret, fortæller mor gennem den lukkede dør.

Samlet omkring aftensmaden

- Er I med i en fagforening? vil Victoria vide.

Victoria og hendes familie spiser aftensmad.
Mor har lavet en salat med sprøde grønne bønner vendt i olie, hvidløg og citronsaft. Far har stegt rødspætter og kogt kartofter.

- Vidste I, at kartoflen oprindelig kommer fra Andesbjergene i Peru? spørger far.

- Ja. Der er over 3.000 forskellige sorter, afbryder Victoria.

- Nemlig! Jeg har snakket med en kollega i dag. Han var lige kommet hjem fra Peru, hvor han havde besøgt en Potato Park.

- Potato betyder kartoffel, fastslår otteårige Malte med en vigtig mine.

- Nemlig! På denne Potato Park forsøger forskere fra hele verden at finde ud af, hvordan vi kan styrke kartoflerne, for de er blevet sværere at dyrke, fordi det er blevet varmere i Andesbjergene, fortæller far.

Victoria gider ikke høre mere om kartofler.

- Er I med i en fagforening? vil Victoria vide. Igen!

- Ja, jeg er medlem af IDA, siger far og synker en bønne, mens han skærer en kraftig kartoffel i otte stykker.

- Der er en pige i min klasse, der hedder Ida, fortæller lillebror Malte med en stykke rødspætte i sin mund.

- Fagforeningen hedder IDA. I gamle dage hed det Ingeniørforeningen. Men hvorfor spørger du om det, Victoria? gumler far.

Victoria tøver. Hun har næsten oplevet hele verden på én dag, så hun ved ikke, hvor hun skal begynde og ende.

- I morges mødte jeg Konstantin, Belma og Louise oppe på skolen. De gør rent og er med i en fagforening. Derfor får de en ok løn og har ferie ind imellem, fortæller Victoria.

- De går alle tre rigtig meget op i 'Den Grønne 8'er', tilføjer hun.

- En odder er da ikke grøn, udbryder Malte.

Victoria ryster på hovedet. Den bemærkning har hun hørt én gang før i dag.

- Nej-nej, Malte. Jeg snakker om et grønt 8-tal. Verdensmål nr. 8 handler om anstændige jobs og grøn vækst, fastslår Victoria.

- I gamle dage handlede det om 'Den Røde 8'er', siger mor og fortæller, at folk på fabrikker, systuer og mange andre arbejdspladser indtil for godt 100 år siden sled og slæbte mange timer hver dag – også om lørdagen.

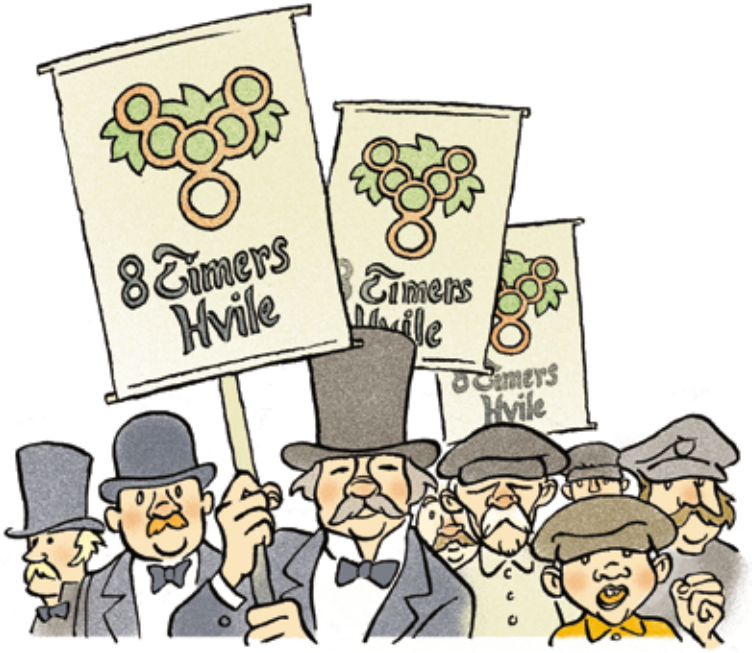

Der var ikke noget, der hed weekend eller ferie, så arbejderne, der blev kaldt 'de røde', kæmpede for 8-8-8: 8 timers arbejde, 8 timers fritid og 8 timers søvn.

- Hvor ved du alt det fra? spørger Malte.

- Jeg var til møde på Arbejdermuseet den anden dag. Der fik vi en masse at vide, siger mor, der nu slet ikke er til at stoppe:

- I 1919 blev der lavet en aftale mellem fagforeningerne og fabriks-ejerne om at sætte arbejdsdagen ned til 8 timer. Det blev til 6 gange 8 timer – altså 48 timer på en uge. Selv om det lyder af mange timer, var det et enormt fremskridt.

- Nu består en arbejdsuge typisk af fem dage, og de fleste har seks ugers ferie hvert år. Disse gamle og mange nyere aftaler er vi mange, der nyder godt af – også mig, der er medlem af sygeplejerskernes fagforening, siger mor.

- Ja, og hvis man mister sit job, sørger samfundet for, at man stadig får nogle penge, indtil man finder et nyt arbejde. Det hedder et 'socialt sikkerhedsnet', fortæller far.

Et lille stykke aftenmusik

Victoria børster sine tænder grundigt og hopper i seng. Hun prøver at huske, hvad hun har oplevet, siden hun vågnede tidligt i morges og cyklede i skole.

Øjenlågene er tunge. Victoria er træt. Meget træt. Hun har krydset Jorden rundt på otte timer og besøgt så mange steder, at hun dårligt kan huske dem alle. Kenya, Hongkong, Vietnam, Zimbabwe, Bangladesh, Honduras og Somaliland… og Danmark.

Victoria tæller med sine fingre. Otte lande bliver det til.

- Meget passende, når hele dagen har handlet om verdensmål nr. 8, tænker Victoria.

Hun lukker øjnene og lytter til lyde ude fra vejen. Filas Fog mjaver og vil ind. En solsort synger fra tagryggen. Men hvad er det? Victoria synes også, at hun kan høre en violin? Flere violiner, faktisk. Og en cello! Er det et orkester, der spiller et lille stykke aftenmusik til glæde for hende?

Victoria tænker på Konstantin og Mozart. Hun smiler og falder i søvn.

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

Vi bakker op om FN's verdensmål og støtter udgivelsen af 'Victoria & Verdensmålene'

VERDENSMÅL I ARBEJDE

3F Fagligt Fælles Forbund

ULANDSSEKRETARIATET
DANISH TRADE UNION DEVELOPMENT AGENCY

DI Dansk Industri

Nordea INVEST

IDA

KLSPurePrint®

MONTAGE bureauet aps

Hvordan skaber vi grøn vækst og anstændige jobs?

Alle verdens regeringer har i FN vedtaget 17 mål, der frem mod 2030 skal gøre Jorden til at blive et bedre sted at være for os alle. 'Victoria & Verdensmålene' er en serie om de 17 mål.

I 'Jorden Rundt på Otte Timer' møder 12-årige Victoria rengøringsfolk, syersker, fiskere, svampedyrkere og mange andre gode mennesker, der arbejder i anstændige jobs for grøn vækst (mål nr. 8). Ved hjælp af ny teknologi og magi suser Victoria kloden rundt – inspireret af virkelige hændelser.

Victoria & Verdensmålene

'Victoria & Verdensmålene' er for børn på 9-12 år… og deres lærere, forældre og bedsteforældre. Bøgerne er velegnede til højtlæsning og diskussion.

9 788799 783052